

Dosarul nr. 1ra-774/2022
1-21157011-01-1ra-23052022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte

judecători

Nadejda TOMA

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, în cauza penală privindu-l pe

VINICENCO Ian XXXXX *născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.10.2021 – 10.12.2021;

Instanța de apel: 10.01.2022 – 01.03.2022;

Instanța de recurs: 23.05.2022 – 18.07.2022.

Asupra recursului ordinar menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 10 decembrie 2021, *cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală*, Vinicenco Ian a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) la 4 (patru) ani închisoare.

În baza art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, pe un termen de probă de 3 ani.

Prin sentință a fost soluționată și chestiunea privind corpurile delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, la data de 08 iulie 2021, în jurul orelor 01.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică și aflându-se la terasa barului „Valeria”, situat în partea centrală a XXXXX, care potrivit art. 131 Cod penal este un loc public, de comun acord și împreună cu două persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunctă, din motive huliganice, conștientizând că se află într-un spațiu public, încălcând ordinea publică, ce înseamnă o totalitate

de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a persoanei și integritate a patrimoniului, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și manifestând obrăznicie deosebită, intenționat, conștientizând că acțiunile lor vor fi observate de alte persoane, Vinicenco Ian, în susținerea acțiunilor comune a persoanelor în privința cărora cauza penală a fost disjungată, care i-au maltratat pe minorii Cepoi Eugen și Cepoi Vladislav, aplicându-le lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, l-a imobilizat pe minorul Cepoi Vladislav, care era prezent la fața locului, inhibând astfel capacitatea acestuia de a se apăra.

Ulterior, în timp ce Cepoi Vladislav și Cepoi Eugen mergeau spre domiciliu, au fost ajunși din urmă de către o persoană în privința căreia cauza penală a fost disjungată și Vinicenco Ian. În continuarea acțiunilor sale huliganice persoana în privința căreia cauza penală a fost disjungată, l-a maltratat pe minorul Cepoi Eugeniu, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.202119D0444 din 08.07.2021, vătămări corporale sub formă de excoriații și echimoză la față, sector echimotic la nivelul cutiei toracice anterior, ce corespund categoriei vătămări corporale neînsemnate, timp în care, Vinicenco Ian a îndreptat spre minorul Cepoi Vladislav pistolul pneumatic neletal de model KWC PM, în scopul de a-i împiedica reacția de apărare și implicare în vederea opririi acțiunilor violente.

Acțiunile intenționate ale inculpatului Vinicenco Ian, au fost calificate în baza art. 287 alin. (3) Cod Penal ca *huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două persoane, cu aplicarea armei.*

3. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apel de către *procurorul în Procuratura raionului Briceni, Ion Gherman*, prin care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Vinicenco Ian să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că:

- instanța de fond just a concluzionat că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate se confirmă prin totalitatea probelor administrate, la fel a acceptat cererea acestuia privind examinarea cauzei penale în procedură specială în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, însă a numit inculpatului o pedeapsă prea blândă;

- instanța de fond nejustificat a aplicat pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării acesteia, deoarece în timpul săvârșirii infracțiunii de către Vinicenco Ian alți complici de-ai săi au săvârșit și infracțiunea prevăzută la art. 151 alin. (4) Cod

penal, însă Vinicenco Ian, fiind și el prezent, nu a intervenit în nici un fel în aplanarea conflictului și stoparea complicilor săi de la săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave;

- inculpatul văzând cele petrecute nu a informat la organele de drept pentru a interveni nici la momentul săvârșirii infracțiunii și nici ulterior, astfel, pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării acesteia nu-și va atinge scopul de corectare a inculpatului și prevenirea de săvârșirea unor noi infracțiuni.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Procesul penal în privința lui Vinicenco Ian recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal a fost încetat, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute, fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a reținut că prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.307-IX din 29.12.2021 a fost promulgată Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Colegiul penal a constatat că art.1 din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova expres stabilește că, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2-5, 7, 8.

În ședința instanței de apel inculpatul Vinicenco Ian și-a exprimat acordul privind aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia și a solicitat încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la amnistie, cererea fiind susținută și de avocatul Victor Șova.

Astfel, Colegiul a reținut că potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.202, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Potrivit art. 2 alin. (3) al Legii menționate se indică că, încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2), are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Prin sentința Judecătorei Edineț, sediul Central din 10 decembrie 2021, Vinicenco Ian a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, care prevede ca pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani.

În situația stabilită pe caz, privind comiterea de către Vinicenco Ian a infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod Penal, ținând cont de prevederile enunțate, Colegiul penal a considerat că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie nu sunt și că inculpatul Vinicenco Ian nu cade sub interdicția reglementată la art. 6 din prezenta lege, și-a exprimat acordul privind aplicarea Legii privind amnistia, solicitând încetarea procesului penal.

Din considerentele menționate, Colegiul penal a considerat necesar de a înceta procesul penal în cauza lui Vinicenco Ian, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX - a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, recurs ordinar declară *procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc*, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului menționează că:

- decizia instanței de apel, ce ține de încetarea în privința lui Vinicenco Ian a procesului penal, în temeiul art. 2 alin. (1) al Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021, recunoscut vinovat pe art. 287 alin. (3) Cod penal, și liberarea acestuia de răspundere penală, o considerăm ilegală și neîntemeiată;

- o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. 4) pct. 2) Cod procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducere ori comutarea pedepselor penale;

- instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpatul Vinicenco Ian cade sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, însă incorect a

încetat procesul penal pe art. 287 alin. (3) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală;

- cu toate că în descriptivul sentinței, instanța de apel, face referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, indicând că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal, în dispozitiv pronunță soluție de încetare a procesului penal în privința lui Vinicenco Ian recunoscut vinovat conform art. 287 alin. (3) Cod penal, cu liberarea acesteia de la executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

- instanța de apel, în rezultatul examinării apelului, urma să admită apelul, considerând vinovat pe Vinicenco Ian conform art. 287 alin. 3) CPP, cu liberarea de pedeapsă, prin urmare, să adopte o decizie de condamnare în baza prevederilor art. 389 alin. 4) pct. 2) Cod de procedură penală.

5.2. Pe marginea recursului declarat, referință nu a fost depusă.

6. Obiect de examinare a instanței de recurs îl reprezintă doar chestiunea privind aplicarea Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată (art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală).

Din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO rezultă că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art. 6 CEDO este încălcat (*hotărârea CEDO Leoni versus Italia*).

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului ordinar declarat, se reține că titularul invocă incidența cazurilor de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la argumentele recurentului, Colegiul a reținut că acestea și-au găsit confirmare și statuează că instanța de apel și-a motivat soluția contradictoriu și partea descriptivă nu corespunde dispozitivului hotărârii.

Colegiul menționează că la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 și art. 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a examinat învinuirile aduse în fond și a adoptat soluția de condamnare a lui Vinicenco Ian în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la închisoare pe un termen de 4 ani, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 3 ani, conform art. 90 Cod penal.

Criticând sentința pentru netemeinicie, apel a declarat procurorul, care a solicitat aplicarea unei pedepse mai aspre, iar în ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul a solicitat aplicarea Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Instanța de apel expunându-se asupra solicitării inculpatului a conchis că starea de fapt concordă cu cea de drept, Vinicenco Ian corect fiind recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal și a decis că „*Procesul penal în cauza lui Vinicenco Ian recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal a fost încetat, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*”.

Deși în descriptivul sentinței, instanța de apel, face referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, indicând că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei, conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal, în dispozitiv *a pronunțat soluția de încetare a procesului penal în privința lui Vinicenco Ian* recunoscut vinovat conform art. 287 alin. (3) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Colegiul găsește necesar a puncta că această statuare a instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, or, chiar dacă se constată că sentința de condamnare este întemeiată (partea descriptivă a hotărârii), se conchide că procesele penale urmează a fi încetate (partea dispozitivă).

În corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici se menționează că, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit

de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, în cauza penală privindu-l pe *VINICENCO Ian XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 24 august 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecători

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO